

Část 1

1) Uvedte, kde jsou v našem právním řádu uvedena následující pravidla (uvedte článek, paragraf, případně odstavec a specifikujte právní předpis):

- a) Nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh byl podán předčasně nebo opožděně.

.....

(správná odpověď hodnocena 0,5 b.)

- b) Nahradil-li stát škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem nebo poskytl-li ze stejného důvodu zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu, může požadovat regresní úhradu na úředních osobách a na územních celcích v přenesené působnosti, pokud škodu způsobily.

.....

(správná odpověď hodnocena 0,5 b.)

- c) Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.

.....

(správná odpověď hodnocena 0,5 b.)

2) Stručně charakterizujte význam a smysl institutu **žaloby ve veřejném zájmu** a uvedte, kdo, za jakých podmínek a proti jakému jednání veřejné správy může takovou žalobu podat. Odkážte na relevantní ustanovení s. ř. s.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(správná odpověď hodnocena 1,5 b.)

3) Vysvětlete následující pojmy:

- a) osoba zúčastněná na řízení

.....
.....

.....
.....

(správná odpověď hodnocena 1 b.)

b) dualistický systém soudnictví

.....
.....
.....
.....

(správná odpověď hodnocena 1 b.)

4) Popište, co je to **negatorní (zápůrčí) zásahová žaloba** a za jaké podmínky bude přípustná? Podle čeho soud bude posuzovat důvodnost žaloby a jak rozhodne, shledá-li žalobu důvodnou? Odkážte na relevantní ustanovení s. ř. s.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

(správná odpověď hodnocena 2 b.)

5) Vyberte správnou odpověď:

a) Pan Y. požádal o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území dle § 42a a násl. zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Protože Ministerstvo vnitra nedodrželo lhůtu pro rozhodnutí v délce 270 dnů [dle § 169t odst. 6 písm. a) bodu 6 uvedeného zákona], obrátil se pan Y. na Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, aby Ministerstvu vnitra přikázala rozhodnout do 10 dnů. Ani v této lhůtě se pan Y. rozhodnutí nedočkal, podal proto nečinnostní žalobu podle § 79 a násl. s. ř. s. V průběhu řízení o žalobě Ministerstvo vnitra žádost o pobytové oprávnění pana Y. zamítlo, což soudu sdělili žalovaný i žalobce. Co udělá soud?

- a. Pokud žalobce nevezme žalobu zpět, odmítne ji jako nepřipustnou podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

- b. Pokud žalobce nevezme žalobu zpět, zamítne ji jako nedůvodnou podle § 81 odst. 3 s. ř. s.
- c. Pokud to žalobce navrhne, rozhodne o změně žalobního typu a umožní mu ve lhůtě 2 měsíců od vydání rozhodnutí vznést žalobní námitky proti rozhodnutí.

(správná odpověď hodnocena 1 b.)

b) Pan Bohatý dosáhl v bodovém hodnocení řidičů 12 bodů, proto jej Magistrát města Hradec Králové vyzval k odevzdání řidičského průkazu v důsledku pozbytí řidičského oprávnění. Poté, co neuspěl s odvoláním u Krajského úřadu Královehradeckého kraje, podal pan Bohatý proti jeho rozhodnutí žalobu, se kterou spojil návrh na odkladný účinek podle § 73 s. ř. s. Ten zdůvodnil tím, že přestupky, kterých se dopustil v delším časovém sledu, nebyly tak závažné, nikdy nezpůsobil žádnou dopravní nehodu, přestože je již 20 let profesionálním řidičem. Proto řidičské oprávnění nezbytně potřebuje pro výkon svého povolání, což doložil svou pracovní smlouvou u logistické společnosti. Jak soud rozhodne o návrhu na odkladný účinek žalobě?

- a. Návrh na odkladný účinek žalobě zamítne, protože žalovaný ve svém vyjádření zdůraznil obecný zájem na tom, aby byla pravomocná rozhodnutí o odnětí řidičského oprávnění vykonána.
- b. Návrhu na odkladný účinek žalobě vyhoví, protože žalobce prokázal, že by pro něj výkon rozhodnutí znamenal významnou újmu, zatímco žalovaný nic bližšího k možnému dopadu na práva třetích osob a na důležitý veřejný zájem neuvedl.
- c. Návrh na odkladný účinek zamítne, protože je v rozporu se zájmem ostatních účastníků silničního provozu, aby v něm působil žalobce bez řidičského oprávnění.

(správná odpověď hodnocena 1 b.)

c) Městský úřad Černošice nařídil manželům Novotným odstranit tzv. černou stavbu jejich rekreační chaty. Poté, co neuspěli s odvoláním u Krajského úřadu pro Středočeský kraj, podali proti jeho rozhodnutí žalobu. Jaký skutkový a právní stav bude pro soud relevantní?

- a. Skutkový a právní stav ke dni vydání rozhodnutí Krajského úřadu pro Středočeský kraj.
- b. Skutkový a právní stav ke dni vydání rozhodnutí Městského úřadu Černošice.
- c. Skutkový a právní stav ke dni vydání jeho rozhodnutí.

(správná odpověď hodnocena 1 b.)

Část 2

Přečtěte si výňatek z nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 22/17, a odpovězte na níže položené otázky.

Věc: Návrh skupiny senátorů na zrušení § 70 odst. 3 věty první zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákona č. 225/2017 Sb., za účasti Poslanecké sněmovny a Senátu, jako účastníků řízení, a vlády a Veřejné ochránkyně práv, jako vedlejších účastníků řízení. Zákonem č. 225/2017 Sb. zákonodárce novelizoval s účinností k 1. 1. 2018 mj. ustanovení § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny tak, že byl omezen okruh těch řízení, v nichž je přiznáno účastenství ve správním řízení spolkům založeným za účelem ochrany přírody a krajiny.

Konkrétně ve vztahu k účastenství spolků lze podle Ústavního soudu tento rozdíl do určité míry demonstrovat i na právní úpravě žalobní legitimace v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Ten jejich zvláštní žalobní legitimaci upravuje v samostatném ustanovení § 65 odst. 2, neboť tyto v obecné rovině nejsou subjekty, které by mohly být správním rozhodnutím dotčeny ve své právní sféře, na rozdíl od žalobců podle § 65 odst. 1 s. ř. s. V právní nauce se tato skupina žalobců často označuje tradičním pojmem „zájemníci“, jelikož „*takové osoby v řízení před správním orgánem nemohou být dotčeny ve sféře svého hmotněprávního postavení*“ (Potěšil, L. In Potěšil, L. a kol. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Leges, 2014, s. 58). Jde tedy o osoby, které „*mají určitý zájem na výsledku řízení (zpravidla daný jejich zájmem o věci veřejné, tj. i o dodržování práv a povinností jiných), avšak nelze najít žádné právo či povinnost v řízení dotčené, jež by svědčilo jim osobně*“ (Šuránek, P. In Jemelka, M. a kol. Soudní řád správní. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 507).

Jako typický příklad těchto řízení bývá judikaturou i komentářovou literaturou uváděno právě účastenství spolků v oblasti ochrany přírody a krajiny podle zákona o ochraně přírody a krajiny, zákona o EIA, zákona o vodách a zákona o integrované prevenci (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002-42; srov. Kühn, Z. In Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 526–527; Potěšil, L. In Potěšil, L. a kol. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Leges, 2014, s. 58). Podotýká se přitom, že je to právě koncept právní sféry, který zaručuje fl exibilitu nezbytnou k tomu, aby nedošlo k vyloučení určitých kategorií úkonů a jimi dotčených osob z ústavně zaručené ochrany podle čl. 36 Listiny a čl. 6 odst. 1 Úmluvy (viz Šuránek, P. In Jemelka, M. a kol. Soudní řád správní. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 491). Dlužno podotknout, že zvláštní žalobní legitimací podle § 65 odst. 2 s. ř. s. není podle části recentní judikatury a nauky a priori vyloučena možnost žalobní legitimace spolků podle obecného § 65 odst. 1 téhož zákona. Z toho však nelze dovodit nutnost účastenství spolků ve všech správních řízeních, natož snad ústavní právo být účastníkem těchto správních řízení en bloc. [...]

Kdyby se i přes výše uvedené argumenty cítily spolky, jakož i další osoby, kterým právní úprava nepřiznává účastenství v některých správních řízeních, dotčeny na svých právech a svobodách rozhodnutím správního orgánu (typicky rozhodnutím o umístění stavby či povolení stavby), mohou se v souladu s čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny obrátit na správní soud. Přezkum správních rozhodnutí správním soudem není vyloučen, přičemž procesní (žalobní) legitimace je v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 odst. 1 s. ř. s. založena již na prostém tvrzení o zkrácení na svých právech správním rozhodnutím, a to ať už přímo, či v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení. Podmínkou pro procesní legitimaci k podání žaloby podle § 65 odst. 1 s. ř. s. tedy není účastenství ve správním řízení. To, zda ke zkrácení práv žalobce správním rozhodnutím došlo, nebo ne, není otázkou procesní legitimace, ale legitimace věcné, resp. otázkou důvodnosti správní žaloby. Tyto závěry jsou v souladu nejen s názory právní nauky, ale rovněž s přístupem Nejvyššího správního soudu [...] (rozsudek

Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2014, č. j. 7 As 30/2014-26). Osoby, které mají za to, že byly na svých právech dotčeny rozhodnutím správního orgánu, jsou tak procesně legitimovány k podání správní žaloby (§ 65 odst. 1 s. ř. s.), byť nebyly účastníky předcházejícího správního řízení, neboť nešlo slovy čl. 36 odst. 1 Listiny o „stanovený případ“, kdy mohly vystupovat jako účastníci „u jiného orgánu“.

- 1)** Jaký je rozdíl mezi aktivní procesní legitimací pro podání žaloby podle § 65 odst. 1 s. ř. s. a podle § 65 odst. 2 s. ř. s. Co z toho plyne pro aktivní procesní legitimaci ekologického spolku, který nebyl účastníkem správního řízení?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(správná odpověď hodnocena 2 b.)

- 2)** Může být ekologický spolek aktivně procesně legitimován k podání návrhu na zrušení územního plánu? Pokud ano, podle jakého ustanovení? Pokud ne, proč?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(správná odpověď hodnocena 2 b.)

- 3)** Soud zjistí, že ekologický spolek není aktivně věcně legitimován. Jakým způsobem soud o žalobě proti rozhodnutí rozhodne, tj. jak bude znít výrok a jaký typ rozhodnutí soud vydá? Odkážte na příslušná ustanovení s. ř. s.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(správná odpověď hodnocena 2 b.)

- 4)** Předpokládejte, že druhostupňové rozhodnutí bylo ekologickému spolku doručeno do datové schránky dne 1. 3. 2024. Ekologický spolek podal žalobu proti rozhodnutí dne 3. 5. 2024. Jakým způsobem soud o žalobě rozhodne (jak bude znít výrok, jakým typem rozhodnutí) a proč? Odkážte na příslušná ustanovení s. ř. s.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(správná odpověď hodnocena 2 b.)

- 5)** Předpokládejte, že ekologickému spolku uplyne lhůta k podání žaloby dne 1. 6. 2024. Dne 6. 5. 2024 doručil soudu žalobu, ve které ale nevymezil žádné žalobní body. Jak přesně soud na toto podání ekologického spolku zareaguje? Odkážte na příslušná ustanovení s. ř. s.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(správná odpověď hodnocena 2 b.)

Klíč (včetně navrženého bodového hodnocení)

Část 1

1) a) § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (0,5 b.)

b) § 16 odst. 1 OdšZ – zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) (0,5 b.)

c) § 104a odst. 1 s. ř. s. (0,5 b.)

2) Smyslem žaloby ve veřejném zájmu je ve vybraných případech **umožnit ochranu veřejného zájmu**, prolamuje tak koncepci s. ř. s. jako procesního předpisu k ochraně veřejných subjektivních práv. Žalobní legitimace (§ 66 s. ř. s.) se neodvívá od tvrzeného zkrácení na vlastních právech žalobce či žalobkyně ani od účastenství v řízení před správním orgánem. K podání této žaloby jsou oprávněni **nejvyšší státní zástupce** (za podmínky, že **shledá** důležitý veřejný zájem k jejímu podání), **veřejný ochránce práv** (za podmínky, že **prokáže** důležitý veřejný zájem k jejímu podání) a **případně další subjekty** podle zvláštního zákona nebo mezinárodní smlouvy, která je součástí správního řádu. Týká se **jen žaloby proti rozhodnutí**. (1,5 b. – 0,5 b. ochrana veřejného zájmu a odkaz na § 66 s. ř. s. + 0,5 b. subjekty a podmínky – *postačí NSZ a VOP + 0,5 b. žaloba proti rozhodnutí*)

3) a) osoba zúčastněná na řízení (§ 34 s. ř. s.): Jde o takovou osobu, která je přímo dotčena napadeným rozhodnutím (nebo tím, že nebylo vydáno) nebo může být dotčena zrušením takového rozhodnutí (nebo tím, že bude vydáno podle návrhu výroku soudu) – **materiální podmínka**. Aby taková osoba mohla v soudním řízení uplatňovat svá práva, musí výslovně oznámit soudu, že postavení osoby zúčastněné na řízení využije – **formální podmínka**. (1 b. – 0,5 b. materiální podmínka, 0,5 b. formální podmínka; *netřeba odkaz na zákonnou úpravu, otázka směřuje na podstatu institutu*)

Může jít o účastníka či účastnici správního řízení předcházejícího vydání napadeného rozhodnutí, kteří však nepodali žalobu (např. vlastník či vlastnice nemovitosti, které se týká stavební povolení, podá-li žalobu proti tomuto stavebnímu povolení dotčený vlastník či dotčená vlastnice sousední nemovitosti, který byl účastníkem či účastnicí stavebního řízení).

b) dualistický systém soudnictví: Jde o takový systém soudnictví, ve kterém vedle soustavy obecných soudů existuje oddělená soustava správních soudů. Typický je pro Francii. (1 b. – 0,5 b. vysvětlení podstaty; 0,5 b. *buď za příklad, nebo za to, že je zřejmé, že student/ka tento model nespojuje s Českou republikou*)

4) Jde o jednu z variant žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (§ 82 s. ř. s.). Touto žalobou se lze domoci ochrany proti (v době podání žaloby stále) **trvajícimu zásahu** správního orgánu na veřejných subjektivních právech žalobce či žalobkyně. Aby byla taková žaloba přípustná (§ 85 s. ř. s., část věty před středníkem), je třeba **vyčerpat prostředky ochrany nebo nápravy**, má-li takové žalobce či žalobkyně k dispozici. *Například u zásahů do práv v průběhu výkonu trestu odnětí svobody půjde o žádost o dozor podle § 16a odst. 5 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, a následnou žádost o přezkoumání způsobu vyřízení podle § 16a odst. 7 téhož zákona. U tzv. jiných nečinností (spočívajících v něčem jiném než v nevydání rozhodnutí či osvědčení) půjde o podnět k zahájení řízení podle § 42 spr. ř. a následné opatření proti nečinnosti podle § 82 odst. 2 spr. ř.* Soud bude posuzovat žalobu **podle skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí** (§ 87 odst. 1 s. ř. s., část věty před středníkem) a žalobu shledá důvodnou, jestliže bude zásah

nezákonný (§ 87 odst. 2 s. ř. s.). V takovém případě **určí nezákonnost zásahu a zakáže** správnímu orgánu, aby v porušování dotčeného práva žalobce či žalobkyně pokračoval (případně aby obnovil stav před zásahem). (2 b. – 0,5 b. **varianta proti trvajícimu zásahu; 0,5 b. vyčerpání prostředků ochrany nebo nápravy, existují-li; 0,5 b. skutkový stav ke dni rozhodnutí soudu; 0,5 b. – určení a zákaz; odpověď by měla zahrnovat alespoň nějaký odkaz na zákonná ustanovení**)

5) a) b. (1 b.)

Otázka toho, zda Ministerstvo vnitra vydalo příslušné rozhodnutí, spadá již do věcného posouzení žaloby, tj. do posouzení toho, zda trvá nečinnost žalovaného. Protože smyslem žaloby je domoci se vydání rozhodnutí, nikoliv akademického výroku, že žalovaný byl v minulosti nečinný, není taková žaloba nadále důvodná, třebaže byla původně přípustná. Žalobce by mohl vzít žalobu zpět a navrhnout soudu, aby řízení zastavil a přiznal žalobci náhradu nákladů řízení, které bylo původně vedeno důvodně. Nesouhlasí-li žalobce s vydaným rozhodnutím a neuspěje-li s odvoláním, může se bránit žalobou proti rozhodnutí za podmínek v § 65 a násl. s. ř. s.

b) b. (1 b.)

Příklad směřuje na posouzení podmínek pro přiznání odkladného účinku žalobě (§ 73 s. ř. s.), který soud může přiznat na žádost žalobce. [Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu žádné pravidlo o automatickém odkladném účinku rozhodnutí o pozbytí řidičského oprávnění neobsahuje.) Jestliže žalobce řádně tvrdil a prokázal existenci první podmínky pro přiznání odkladného účinku žalobě (existenci vážné újmy), aby ji soud mohl vůbec poměřit s určitým veřejným zájmem, muselo by jít o konkrétní důležitý veřejný zájem, který by byl přiznáním odkladného účinku ohrožen (v simulovaném příkladě by jím mohl být zájem na ochraně života a zdraví účastníků silničního provozu jen v případě, že by žalobce byl notorickým přestupcem závažných přestupků proti silničnímu provozu, již zavinil nějaké dopravní nehody apod.), nikoliv obecný zájem na výkonu práv a povinností pravomocných správních rozhodnutí, který je tu vždy. To platí i pro práva třetích osob. Navíc, pokud by soud odkladný účinek žalobě přiznal, žalobce by (zatím) řidičské oprávnění nepozbyl.

c) a. (1 b.)

Protože jde o žalobu proti rozhodnutí, soud ji bude podle § 75 odst. 1 s. ř. s. posuzovat podle skutkového a právního stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí (ke dni rozhodnutí Krajského úřadu pro Středočeský kraj).

Část 2

1) Žalobní procesní legitimace podle § 65 odst. 1 s. ř. s. se odvíjí od tvrzeného zkrácení práv přímo nebo v důsledku porušení práv v řízení předcházejícím vydání napadeného rozhodnutí a na rozdíl od žalobní procesní legitimace podle § 65 odst. 2 s. ř. s. **není vázána na postavení účastníka či účastnice** v předcházejícím řízení (*nicméně i aktivní procesní legitimace podle § 65 odst. 2 s. ř. s. je spjata se zkrácením na právech příslušejících tomuto účastníkovi či účastnici, k němuž došlo v řízení předcházejícím vydání rozhodnutí*), kteří mohou podat žalobu, tvrdí-li že byly v řízení předcházejícím vydání napadeného rozhodnutí zkráceni na svých právech tak, že to může mít vliv nezákonnost napadeného rozhodnutí. Ekologický spolek by proto mohl podat žalobu (svědčila by mu aktivní procesní legitimace) **podle § 65 odst. 1 s. ř. s.** (2 b. – 1 b. **rozdíl; 1 b. důsledek pro žalobní legitimaci ekologického spolku**)

- 2) **Ano**, může podat návrh na zrušení opatření obecné povahy podle **§ 101a** odst. 1 s. ř. s. (2 b. – 1 b. za správnou odpověď; 1 b. odkaz na § 101a s. ř. s.)
- 3) Žalobu ekologického spolku proti rozhodnutí v takovém případě **podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítne (a rozhodne o nákladech řízení) rozsudkem (§ 53 odst. 1 s. ř. s.)**. (2 b. – 0,5 b. zamítnutí; 0,5 b. odkaz na § 78 odst. 7 s. ř. s.; 0,5 b. rozsudek; 0,5 b odkaz na § 53 odst. 1 s. ř. s.)
- 4) Takovou žalobu soud **usnesením odmítne jako opožděnou** podle **§ 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.**, protože ekologickému spolku dvouměsíční **lhůta pro podání žaloby podle § 72 odst. 1 s. ř. s.** uplynula ve **čtvrtek 2. 5. 2024**, neboť se poslední den lhůty připadající podle **§ 40 odst. 2 s. ř. s.** na státní svátek ve středu 1. 5. 2024 v souladu s **§ 40 odst. 3 s. ř. s.** posunul na nejbližší následující pracovní den. (2 b. – 0,5 b. usnesením odmítne; 0,5 b. odkaz na § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.; 0,5 b. opožděná žaloba + odkaz na § 72 odst. 1 s. ř. s.; 0,5 b. poslední den lhůty čtvrtek 2. 5. 2024 + odkaz na § 40 odst. 2 a 3 s. ř. s.)
- 5) Soud ekologický spolek **vyzve k doplnění alespoň jednoho žalobního bodu** ve lhůtě pro podání žaloby proti rozhodnutí (tj. do 1. 6. 2024) a **poučí jej o tom, že jinak jeho žalobu odmítne** pro neodstranitelné nedostatky (absenci projednatelného žalobního bodu). Učiní tak **usnesením podle § 37 odst. 5 s. ř. s.** (2 b. – 0,5 b. výzva k doplnění žalobního bodu; 0,5 b. poučení o hrozbě odmítnutí žaloby; 0,5 b. forma usnesení; 0,5 b. odkaz na § 37 odst. 5 s. ř. s.)

Bodové hodnocení

- Výborně: 20–17,5 b.
Velmi dobře: 17–14,5 b.
Dobře: 14–11,5 b.
Neprospěl/a: 11–0 b.